

JAARBOEK

VAN HET

EUROPEES

GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN

PENNINGKUNDE

20
16

INHOUDSTAFEL

Verantwoordelijken van het EGMP	I
Afdelingen van het EGMP	II
Verslag van de AV van het EGMP FV in Tienen (28/V/2016)	VI

Laurens AERNOUT

Misslagen met incuse eigenschappen	1
------------------------------------	---

Luk BEECKMANS *ET AL.*

Een muntdepot uit de vroege 20 ^{ste} eeuw in Heverlee (Vlaams-Brabant)	11
---	----

Hendrik DE BACKER

Een loden penning van de Onze-Lieve-Vrouw-kerk van Onze-Lieve-Vrouw-Waver	27
---	----

Hendrik DE BACKER & Raf VAN LAERE

Brabantse of Mechelse draken in een kleine muntschat van Borgloon uit de tweede helft van de 12 ^{de} eeuw	31
--	----

Willy GEETS

Maximiliaan, feodaal monarch, en zijn efemere muntslag in Mechelen (1485-94)	39
--	----

Arnaud GRISPEN

Een bijzondere Portugees/Nederlandse vondst op Vlaamse bodem	81
--	----

Paul HUYBRECHTS

De productie van Paul Huybrechts – Een selectie van recente creaties	85
--	----

Jan MOENS

Leopold Wiener verstrooid?	115
----------------------------	-----

Eddy SCHUTYSER

- Munten gevonden op de site van het 'Blauw Kasteel' of Beverhoutshof in Moerbrugge 117

Huguette TAYMANS

- De prijspenningen van de Academie voor Schone Kunsten te Gent van 1830 tot 1914 149

Luc VAN EECKHOUDT

- Sint-Christoffel, de beschermheilige van de reizigers en de automobile op medailles van de eerste helft van de twintigste eeuw – Een bijdrage tot de religieuze numismatiek 179

Luc VAN EECKHOUDT

- Bert Gerresheim's medailles van Pater Friedrich Spee von Langenfeld sj 195

RECENSIES

- AIMÉ HAECK, *De kleine Brabantse denieren van de dertiende eeuw* (Willy Geets) – Jean-Claude MARTINY, *De eerste grote zilveren munten in Vlaanderen* (Raf Van Laere) – Rudy DILLEN, *Kempisch noodgeld tijdens WO I* (René Waerzeggers) 205

EEN MUNTDEPOT UIT DE VROEGE 20STE EEUW IN HEVERLEE (VLAAMS-BRABANT)

Luk BEECKMANS, Frans DE BUYSER, Kristine MAGERMAN
Jan MOENS, Jan MOENS & Steven SAERENS*

IN 2013 KWAM BIJ VERBOUWINGEN AAN EEN WONING langs de Waversebaan in Heverlee (Leuven) een muntdepot aan het licht. In een gedeeltelijk bewaarde geldbeugel, die zich onder een vloer in een losse zandige vulling^[1] bevond, zaten 539 zilveren munten uit de 19de en vroege 20ste eeuw.

Beschrijving van de geldbeugel

Afb. 1 – De kalfslederen geldbeugel met duidelijke indrukken van de munten

* Door het toeval dragen twee auteurs bijna dezelfde naam. Het betreft Jan F.J. MOENS van de Cel Onroerend Erfgoed en Jan A.M.A. MOENS, hoofdredacteur van het Jaarboek EGMP.

^[1] Aangezien de eigenaar (N.H.) anoniem wenst te blijven kunnen verder geen vindplaatsgegevens worden vermeld.

Van de oorspronkelijke geldbeugel zijn drie fragmenten bewaard gebleven. Het gaat om twee min of meer ovale stukken leer (breedte: ± 20 cm, hoogte: ± 13 cm) en één smal, in de langsrichting gevouwen leerstrookje (breedte: 0,8 cm, lengte: ± 16 cm). De fragmenten zijn vrij sprok, gedeeltelijk beschadigd en vervormd door het verblijf in de bodem. De twee panden vertonen zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde de indrukken van munten in het leeroppervlak. De randen van de geldbeugelpanden, evenals het leerstrookje, vertonen kleine vleesnerfsteken (tussenafstand 3 mm). Deze zijn zo regelmatig en uniform dat ze machinaal moeten zijn gerealiseerd. Beide panden zaten door middel van een aansluitende naad aan elkaar bevestigd. Het leerstrookje bevond zich oorspronkelijk aan de binnenzijde van de geldbeugel tussen de beide randen van de panden. Dit bandje zorgde waarschijnlijk voor een soepeler naad^[2].

Het gebruikte leer voor deze geldbeugel is kalfsleer (determinatie door middel van een monoculair met $10\times$ vergroting). De bovenzijde van de geldbeugel is sterk beschadigd, waardoor niet is vast te stellen hoe de geldbeugel oorspronkelijk werd gesloten. Op enkele plaatsen lijken er snijsporen zichtbaar. Het zou kunnen dat een metalen (scharnierend?) sluitingsframe werd verwijderd vooraleer de geldbeugel in de grond werd gestopt.

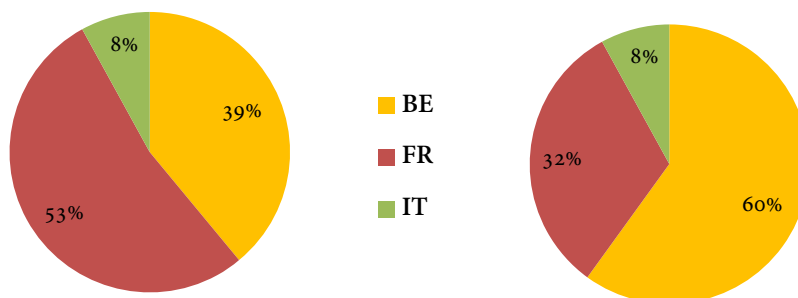
Op de binnenzijde van de panden zijn zeer fragmentair bewaarde textielresten vast te stellen. Bij één van deze stukjes textiel is te zien dat deze bekleding een decoratief patroon in rode verf had. Hoe dit patroon er oorspronkelijk uitzag is door de te slechte bewaring niet op te maken.

Munten (de voornaamste types 5 frank-stukken zijn afgebeeld op pag. 25-26)

In het depot bevonden zich 539 zilveren munten uit België, Frankrijk, Italië (incl. Piëmont-Sardinië) en Zwitserland. De sluitmunt dateert uit 1919. 1 stuk (vermoedelijk van 50 c.) kon niet worden gedetermineerd; de samenstelling van de overige is opgenomen in onderstaande tabel. De nominale waarde van het depot bedroeg 1.430,50 (goud)frank, of – omgezet naar de dag van vandaag – ruwweg zo'n € 10 à 15.000, m.a.w. een mooie spaarpot, maar geen fortuin.

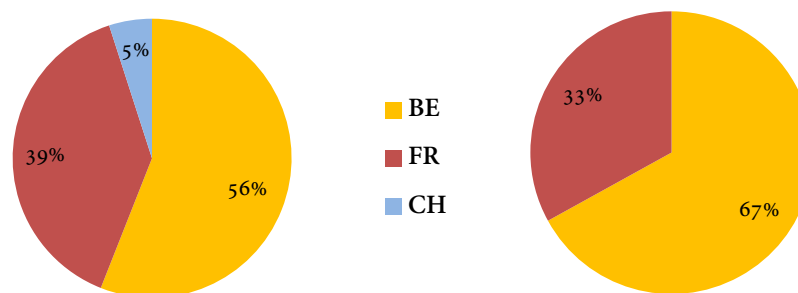
Land	5 fr.	2 fr.	1 fr.	50 c.	Totaal	Bedrag
België	134	28	100	93	355	872,50
Frankrijk	73	24	42	25	164	467,50
Italië	15	–	–	–	15	75,—
Piëmont-Sardinië	3	–	–	–	3	15,—
Zwitserland	–	–	–	1	1	0,50
Totaal	225	52	142	119	538	1.430,50

^[2] Naar analogie met de tussenstrips die werden aangebracht tussen zool en bovenleer bij middeleeuws schoeisel.

Enquête 1893 (\pm 720.000 écus)

Muntdepot ca. 1919 (225 écus)

De samenstelling van de écus is als volgt: 60% Belgisch, 32% Frans en 8% Italiaans (incl. Piëmont-Sardinië). Dit kan worden vergeleken met de samenstelling zoals die werd vastgesteld via een enquête die de Belgische regering liet uitvoeren in 1893 (*recentere gegevens zijn niet beschikbaar*) op ca. 720.000 écus en die als resultaat opleverde: 39% Belgisch, 53% Frans en 8% Italiaans (met verwaarloosbare aantallen écus van Griekse en Zwitserse origine). Hoewel we natuurlijk voorzichtig moeten zijn gelet op de geringe grootte van het muntdepot, ligt het verschil (meer Belgische en minder Franse écus) in de lijn van de verwachtingen, en wel omdat de Nationale Bank van België zich toen bijna continu moest bevoorraden bij de *Banque de France* om over voldoende écus te beschikken – er mochten sinds 1876 immers geen nieuwe Belgische écus meer worden geslagen – en deze laatste dan bij voorkeur Belgische stukken leverde uit haar reserves.

Enquête 1893 (\pm 420.000 fr. in Belgische, Franse en Zwitserse pasmunt)

Muntdepot ca. 1919 (305,50 fr.)

De samenstelling van de pasmunt is als volgt: 202,50 fr. of 67% van Belgische origine, 102,50 fr. of 33% van Franse origine en een verwaarloosbare 0,50 fr. van Zwitserse origine. Ook hier kan een voorzichtige vergelijking worden gemaakt met 1893, toen de pasmunten, op basis van een analyse van een bedrag van ca. 520.000 fr., als volgt waren samengesteld: 45% Belgisch, 32% Frans, 1% Grieks,

18% Italiaans en 4% Zwitsers. In 1919 waren Griekse en Italiaanse pasmunten niet meer geldig in België (*we komen hierop nog terug*), en als we die twee landen weglaten uit de enquête van 1893, zouden we voor de resterende ±420.000 fr. uitkomen op 56% Belgisch, 39% Frans en 5% Zwitsers. De toename van het aandeel van de Belgische pasmunten naar 67% ligt weerom in de lijn van de verwachtingen. Immers, in 1908 waren grote verhogingen overeengekomen van de contingenten die elke lidstaat van de Latijnse Muntunie mocht aanmunten, en België (nu m.i.v. Belgisch Congo) maakte hiervan gebruik om tussen 1909 en het uitbreken van Wereldoorlog I zijn hoeveelheid pasmunten nagenoeg te verdubbelen, terwijl Frankrijk en Zwitserland genoeg namen met kleinere toenames; daardoor steeg onvermijdelijk het aandeel van de Belgische pasmunten.

Staat van bewaring van de munten

De zware zilverstukken met een waarde van 5 frank/lire zijn door hun minder intensieve circulatie in regel *zeer fraai* bewaard.

De 19de-eeuwse pasmunten van 2 en 1 frank en 50 centiemen vertonen daarentegen een grotere graad van slijtage en zijn meestal *fraai* bewaard. Wel kan de aandacht worden getrokken op de bijzonder slechte staat van de twee stukjes van 50 centimes van Napoleon III; de Franse regering besliste trouwens in maart 1918 om de zo'n 50 jaar oude zilveren pasmunten van Napoleon III in te trekken, en het metaal te gebruiken om er nieuwe pasmunten mee te slaan. Deze stukken zouden aanvankelijk op 1 augustus 1918 hun waarde verliezen, maar die termijn werd meermaals opgeschoven tot finaal einde 1920. Daarbij bleek dat die munten gemiddeld bijna 6,5% van hun oorspronkelijk gewicht hadden verloren.

Aangezien de definitieve verbergingsdatum in 1919 of iets later kan worden gesitueerd, hebben de 20ste-eeuwse munten niet lang gecirculeerd, waardoor ze doorgaans *prachtig* tot *zeer fraai* zijn bewaard.

De Latijnse Muntunie en de Belgische muntomloop rond Wereldoorlog I

Dit depot biedt een mooie inkijk op de muntcirculatie in ons land onder de Latijnse Muntunie. De stichtingsakte werd ondertekend op 23 december 1865 en werd van kracht op 1 augustus 1866. Het was een poging van België, Frankrijk, Italië en Zwitserland, en vanaf 1869 ook Griekenland, om hun munten (de Belgische, Franse en Zwitserse frank, de Italiaanse lira en de Griekse drachme) wettelijk onderling inwisselbaar te maken. In de loop der jaren hadden Italië en Griekenland al gedeeltelijk moeten afhaken, zodat alleen hun goudstukken en zilveren *écus* (= stukken van 5 frank/lire/drachme) nog internationaal betaalmiddel waren, maar niet meer hun zilveren pasmunt (Italië had die in 1894 moeten terugtrekken uit de andere lidstaten, en Griekenland in 1909; dit verklaart waarom er in het muntdepot geen dergelijke stukken voorkomen).

Aan de vooravond van Wereldoorlog I noteerden de munteenheden van de vijf lidstaten nagenoeg *a pari*, maar door het uitbreken van de vijandelijkheden

waarin alleen Zwitserland niet zou betrokken raken, zou hierin al snel verandering komen. De muntunie zou echter pas met ingang van 1 januari 1927 officieel worden ontbonden.

Aangezien de sluitmunt dateert van 1919, is het interessant om nader in te gaan op de monetaire toestand in België op dat moment. Omdat het oppotten van munten doorgaans beantwoordt aan de zgn. wet van Gresham (*‘bad money drives out good money’* = ‘het slechte geld verdrijft het goede [uit de omloop]’), moeten we dus nagaan wat de termen ‘goed’ en ‘slecht geld’ toen betekenden. Laat ons beginnen met het papiergeld van de Nationale Bank van België: dit was gedekt door de voorraad edele metalen (vooral goud) van de Bank, die bij wet verplicht was om biljetten die aan haar loketten werden aangeboden, om te wisselen tegen standaardgeld, d.w.z. munten die onbepaald wettig betaalmiddel waren (m.a.w. voor om het even welk bedrag). In België (en de andere lidstaten van de Latijnse Muntunie) waren dit de goudstukken en ook de zilveren *écus*; maar daar waar bij de start van de Latijnse Muntunie in 1866 die *écus* nog een metaalwaarde hadden die samenviel met hun nominale waarde (m.a.w. 5 frank), was dit sinds 1873 niet meer het geval, omdat de zilverprijs was beginnen dalen. Zo was de metaalwaarde van een (Belgisch) 5-frankstuk in 1885 onder 4 frank gezakt, in 1893 onder 3 frank, en in 1902 zelfs onder 2 frank, om tot aan Wereldoorlog I rond dit laatste bedrag te blijven schommelen. Het spreekt vanzelf dat de Nationale Bank van België er dan ook de voorkeur aan gaf om haar biljetten om te wisselen in zilveren *écus* eerder dan in goud, wat dus perfect wettelijk was. In die omstandigheden gaf het publiek bij grote betalingen, en omdat gouden munten zeldzaam waren, meestal de voorkeur aan bankbiljetten in plaats van het zware zilvergeld, dat toen m.a.w. het ‘slechte geld’ was t.o.v. goud en zelfs van biljetten. Maar toen in juli 1914 de internationale spanningen hoog opliepen en een oorlog onafwendbaar leek, sloeg deze toestand helemaal om, en begon het publiek massaal bankbiljetten om te wisselen. Zilvergeld (bij ontstentenis van gouden munten) werd nu plots het ‘goede geld’ en papiergeld het ‘slechte’. Om te vermijden dat de Nationale Bank door haar voorraad edele metalen zou raken, besliste de Belgische regering de verplichting om biljetten om te wisselen in standaardmunten op te schorten, trouwens op de dag zelf dat Berlijn het ultimatum met de eis tot vrije doorgang voor de Duitse troepen overmaakte. Vanaf dan werd het zilvergeld natuurlijk opgepot, en dit voor de ganse duur van de oorlog. De Belgische regering in Le Havre liet in 1914 bij de *Heaton Mint* in Birmingham ongeveer 10,6 miljoen zilveren 1 frank-stukken slaan die nog in omloop werden gebracht, maar waarschijnlijk slechts in eerder beperkte mate^[3] (het depot bevat slechts 3 Belgische stukken met jaartal 1914, tegen 135 stukken met jaartallen 1910-1912; daarnaast bevat het 16 Franse stukken met jaartallen 1914 en later); een tweede bestelling bij dezelfde *Mint* van opnieuw 10 miljoen 1 frank-stukken werd wel uitgevoerd in 1917 en 1918, maar deze zijn niet meer in omloop gebracht. Nochtans bleef de intrinsieke waarde van de zilvermunten tijdens de hele duur van de ‘Grote Oorlog’ nog altijd beneden hun nominale

[3] *N.v.d.r.*: Dit zal het onderwerp uitmaken van een artikel in het *JEGMP* 2017.

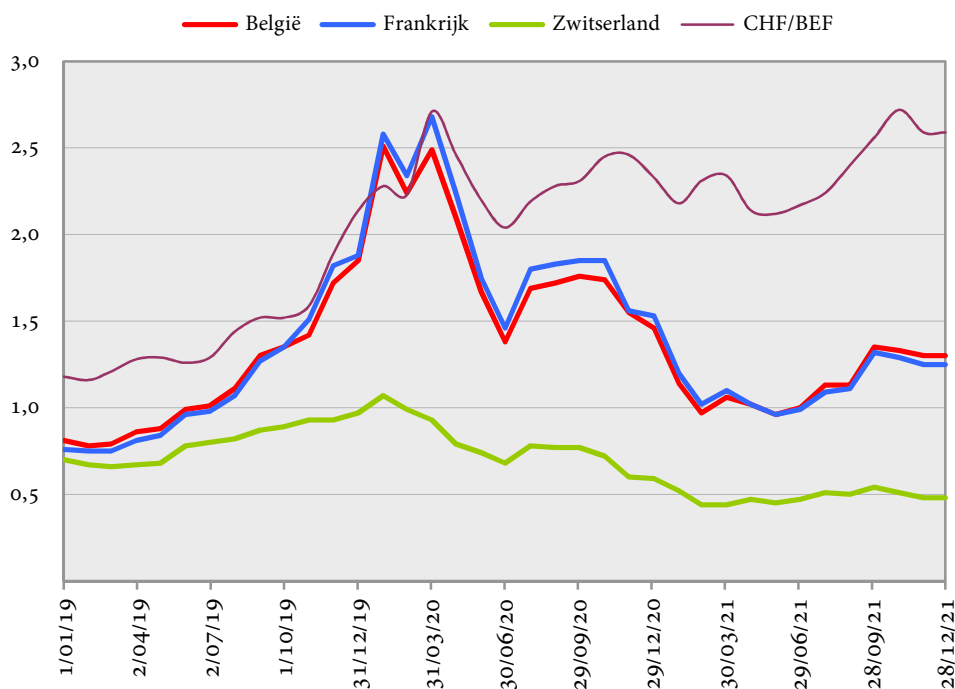
waarde, en dit niettegenstaande de stijging die de zilverprijs vanaf 1916 had ingezet op de metaalmarkt in Londen: daar waar 1 *ounce sterling silver* (ca. 31,1 g à 925‰) in 1914 en 1915 gemiddeld nog rond de 25 *pence* noteerde, werd vanaf midden 1916 een niveau van 30 *pence* bereikt, en tegen eind 1916 al 35 *pence*; midden 1917 werd 40 *pence* betaald, om dan snel verder te klimmen naar bijna 50 *pence*, een niveau waarop de Britse *Treasury* ingreep en van augustus 1918 tot februari 1919 de prijs stabiliseerde. Dit niveau bleef nog wel een eind onder de drempel van ongeveer 60 resp. 65 *pence* vanaf wanneer de metaalwaarde van resp. de zilveren *écus* (met een gehalte van 900‰) en de zilveren pasmunt (met een gehalte van 835‰) boven hun nominale waarde zou uitstijgen en het dus niet alleen interessant werd om de stukken op te potten, maar zelfs om ze te smelten en het metaal te verkopen tegen de marktwaarde. Maar deze niveaus van 60 resp. 65 *pence* golden bij een koers van het pond van ongeveer 25 Belgische frank. Toen na de Wapenstilstand eind 1918 de Beurs van Brussel heropende en de Belgische frank opnieuw vrij werd verhandeld, kon die aanvankelijk nog dit vooroorlogs niveau behouden (mede gebaseerd op de illusie dat het verslagen Duitsland ging opdraaien voor alle oorlogskosten); maar al vrij snel begon de waarde van de Belgische frank, en trouwens ook die van de Franse frank en de Italiaanse lira, te dalen ten opzichte van meer bepaald het Britse pond (enkel de Zwitserse frank bleef op zijn vroeger niveau), waardoor de metaalwaarde van de zilverstukken al bij koersen onder 60 *pence/ounce* uitsteeg boven hun nominale waarde. Als een gevolg van één en ander werd een Belgisch 5 frank-stuk, bij een koers van ongeveer 50 *pence/ounce*, vanaf mei 1919 meer waard aan metaal dan zijn nominale waarde, en voor de zilveren pasmunt werd dit het geval vanaf juli 1919 (dit verklaart waarom er geen sprake van kon zijn om de zilverstukken uit 1917-1918 in omloop te brengen). In Frankrijk deed zich hetzelfde voor met enkele weken vertraging t.o.v. België, omdat de Franse frank iets minder snel in waarde daalde tegenover het pond dan zijn Belgische naamgenoot. In Italië, waarvan de lira reeds vroeger dan de Belgische frank was beginnen te dalen en overigens aan grotere schommelingen onderhevig was, was dit al eens gebeurd tussen augustus 1917 en augustus 1918 (Italië was toen gestopt met het slaan van zilveren pasmunt), en opnieuw vanaf april 1919. Ondertussen ging de zilverprijs, die nu niet langer meer werd gecontroleerd door de *Treasury*, opnieuw de hoogte in: in juli 1919 noteerde hij 60 *pence/ounce*, in november 1919 werd 70 *pence* gehaald, tegen het jaareinde 80 *pence*, en in februari 1920 werd bijna 90 *pence* betaald. In die omstandigheden werden zelfs de Zwitserse zilveren munten meer waard aan metaal dan hun nominale waarde, en overwoog de regering in Bern de uitgifte van biljetten van ½, 1 en 2 frank; maar aangezien de zilverprijs daarna nog sneller daalde dan hij was gestegen (in mei 1920 zakte de prijs terug onder 60 *pence*, en tegen het einde van 1920 zelfs onder 40 *pence*), is het zover niet gekomen. Enkel de *Monnaie de Paris* bleef tijdens deze hausseperiode koppig zilveren pasmunt slaan, allicht in de ijdele hoop het vertrouwen van het publiek in het papiergeld te doen behouden, maar ze moest uiteindelijk ook de handdoek in de ring gooien: in de loop van 1920 werd overgegaan tot de aanmuntning van pasmunt in brons-aluminium onder de verantwoordelijkheid van de Franse *Chambres de Commerce*.

Zelfs na de scherpe daling van de zilverprijs zou de metaalwaarde van de pasmunten overigens hoger blijven dan hun nominale waarde, en dit omwille van de sterke daling van de Franse frank, die uiteindelijk pas zou kunnen worden gestabiliseerd op ongeveer $\frac{1}{5}$ van zijn vooroorlogs niveau; voor de Belgische frank was dit zelfs maar ongeveer $\frac{1}{7}$; de lira deed het dan beter met iets meer dan $\frac{1}{4}$ van zijn vooroorlogse waarde.

De Franse zilverstukken met jaartal 1919 (en ook 1920) zijn wel degelijk in omloop gebracht, zoals trouwens de munt uit dit (Belgisch!) depot aantoont. Het staat vast dat een groot deel van deze munten werd uitgevoerd naar Zwitserland, want de evolutie van de zilverprijs was niet de enige factor die het lot van de (Belgische en Franse) zilverstukken bepaalde. Inderdaad waren de verdragen van de Latijnse Muntunie toen formeel nog altijd van kracht, wat dus concreet inhield dat de Zwitserse openbare kassen de Belgische en Franse zilvermunten moesten aanvaarden aan hun nominale waarde. Anders gezegd, was een Belgisch of Frans zilverstuk in Zwitserland evenveel waard als een Zwitsers zilverstuk. In de loop van 1919 was de koers van de Zwitserse frank gestegen van ongeveer 1,20 Belgische frank in januari, naar nagenoeg 2,00 Belgische frank in december; de stijging zette zich door in 1920, en eind dat jaar was de koers al opgelopen tot ongeveer 2,50 Belgische frank, niveau dat in 1921 min of meer kon worden gehandhaafd (maar met pieken tot 2,75 frank en zelfs hoger). Voor de koers van de Zwitserse frank t.o.v. de Franse frank golden gelijkaardige waarden (overigens noteerde de Zwitserse frank reeds vanaf 1915 *ca.* 1,10 Franse frank, en was hij tegen eind 1918 geleidelijk gestegen tot *ca.* 1,20 Franse frank). In die omstandigheden was het natuurlijk verleidelijk om zilverstukken naar Zwitserland uit te voeren (*lees*: te smokkelen). Zo namen Franse pasmunten in 1920 de helft van de Zwitserse omloop voor hun rekening, tegenover slechts een kwart in 1905. Parijs kon unilateraal geen einde stellen aan deze exodus, maar moest daarvoor een nieuw verdrag afsluiten in het kader van de Latijnse Muntunie; de onderhandelingen vonden plaats in de loop van februari en maart 1920 (toen de zilverprijs op zijn hoogste punt stond), en resulteerden in een verdrag waardoor de Franse pasmunten vanaf oktober 1920 hun betaalkracht verloren in Zwitserland. De Belgische zilveren pasmunten en *écus* en de Franse, Griekse en Italiaanse *écus* bleven daar voorlopig nog gangbaar, maar hieraan kwam een einde door een unilaterale beslissing van Zwitserland in december 1920, die pas in december 1921 met terugwerkende kracht zou worden geratificeerd via een nieuw verdrag tussen de lidstaten van de Unie. Het lijkt geen twijfel dat in de maanden april tot december 1920, toen de waarde van een Belgisch zilverstuk in Zwitserland opnieuw boven de metaalwaarde lag, nog heel wat Belgische zilverstukken naar daar zijn vertrokken (in 1919 had Zwitserland al 360.000 fr. aan Belgische pasmunt teruggestuurd, en in 1922 kwam daar nog eens bijna 6,5 miljoen fr. bij; daarbovenop werden voor bijna 29 miljoen fr. aan Belgische *écus* uit de Zwitserse geldomloop getrokken, die grotendeels werden omgesmolten om er Zwitserse *écus* mee te slaan). Het spreekt vanzelf dat in België jacht zal zijn gemaakt op Zwitserse zilverstukken, wat meteen helpt verklaren waarom er in het depot slechts één enkel Zwitsers muntstukje voorkomt.

Maar om één of andere niet meer te achterhalen reden heeft de eigenaar van deze 'sparingpot' zijn zilveren munten bij zich gehouden, en ze dus niet laten omsmelten of naar Zwitserland laten vertrekken, wat in beide gevallen overigens clandestien had moeten gebeuren.

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van de metaalwaarde van een zilverstuk van 1 frank in België, Frankrijk en Zwitserland in lokale munt voor de jaren 1919-1921 (deze waarden zijn berekend voor stukken die het juiste gewicht hebben). De grafiek geeft ook de koers van de Zwitserse t.o.v. de Belgische frank.

Metaalwaarde van een zilverstuk van 1 frank (5 gram Ag 835‰) in België, Frankrijk en Zwitserland en koers van de Zwitserse t.o.v. de Belgische frank

BIBLIOGRAFIE

Administration des Monnaies et Médailles, Rapport au Ministre des Finances, jaren 1917-18 en 1919-23, Parijs.

Le Franc - Les Monnaies, Éditions les Cheval-légers, 2007, Parijs.

KM = C. KRAUSE & C. MISHLER, *Standard Catalog of World Coins*, 1993, Iola (WI), USA.

LA#BFM = L. AERNOUT, *Catalogus van de Belgische Numismatische Uitgiften 1831-2016*, Numismatica Zuidwest-Vlaanderen (EGMP), 2016, Gent.

Rapport du Commissaire des Monnaies au Ministre des Finances, jaren 1919, 1920 en 1921, Brussel.

INVENTARIS

De getallen tussen [] zijn de massa's in gram, de omcirkelde getallen verwijzen naar de afbeeldingen

BELGIË – LEOPOLD I (1831-1865)

5 frank, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ¹

Vz Gelauwerd hoofd van de koning n.l.

LEOPOLD PREMIER ROI DES
BELGES

Kz De waarde, het jaartal en ★ in een eikenkrans.

 *** DIEU PROTEGE LA BELGIQUE

LA#BFM-125 – J.P. BRAEMT

1848: 2 [24,58|24,92] – 1849: 1 [24,84]

5 frank, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ²

Vz Hoofd van de koning n.l.

LEOPOLD PREMIER ROI DES
BELGES

Kz Gekroond schild met leeuw n.l. tussen twee lauriertakken. Links en rechts van het schild de waarde; onderaan het jaartal.

L'UNION FAIT LA FORCE

 *** DIEU PROTEGE LA BELGIQUE

LA#BFM-126 – L. WIENER

1849: 2 [24,80|24,86] – 1850: 1 [24,75] –

1851: 1 [24,73]

LEOPOLD II (1865-1909)

5 frank, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ³

Vz Hoofd van de koning n.l.

LEOPOLD II ROI DES BELGES

Kz Gekroond schild met leeuw n.l. tussen twee lauriertakken. Links en rechts van het schild de waarde; onderaan het jaartal.

L'UNION FAIT LA FORCE

 *** DIEU PROTEGE LA BELGIQUE

LA#BFM-127 – L. WIENER

1867: 4 [24,79|24,81|24,97|25,03] – 1868: 15 [24,73|24,75|24,77|24,84|24,84|24,85|24,86|24,86|24,87|24,88|24,89|24,91|24,91|24,91|24,95] –

1869: 14 [24,78|24,79|24,80|24,82|24,85|24,86|24,88|24,90|24,91|24,92|24,93|24,96|24,97|25,04] –

1870: 22 [24,78|24,79|24,81|24,82|24,85|24,86|24,89|24,91|24,93|24,94|24,94|24,96|24,96|24,98]

24,98|24,99|25,00|25,01|25,03|25,03|25,07|25,10] –

1871: 9 [24,89|24,90|24,91|24,92|24,95|24,98|

25,00|25,07|25,25 (aangetast door corrosie)] –

1873: 52 [24,68|24,73|24,73|24,74|24,75|24,75|

24,78|24,80|24,80|24,80|24,80|24,81|24,81|24,82|

24,82|24,83|24,83|24,84|24,84|24,85|24,86|24,86|

24,86|24,87|24,87|24,87|24,89|24,89|24,90|24,92|

24,92|24,92|24,93|24,93|24,94|24,94|24,95|24,96|

24,96|24,96|24,98|24,98|24,98|24,98|25,02|

25,02|25,02|25,03|25,03|25,05|25,09] – 1874: 3

[24,86|24,98|25,03] – 1875: 6 [24,91|24,95|24,95|

25,00|25,03|25,07] – 1876: 2 [24,83|24,91]

2 frank, Ag 835‰ – 27 mm – 10 g

Vz Hoofd van de koning n.l.

LEOPOLD II ROI DES BELGES

Kz Gekroond schild met leeuw n.l. op gekruiste regalia en omhangen met de Leopoldsorde. Links en rechts van het schild de waarde; onderaan het jaartal.

L'UNION FAIT LA FORCE

LA#BFM-109/112 – L. WIENER

1866: 4 [9,55|9,56|9,69|9,74] – 1867: 4 [9,46|

9,60|9,64|9,74|9,76] – 1868: 1 [9,28]

1 frank, Ag 835‰ – 23 mm – 5 g

Vz Hoofd van de koning n.l.

LEOPOLD II ROI DES BELGES

Kz Gekroond schild met leeuw n.l. op gekruiste regalia en omhangen met de Leopoldsorde. Links en rechts van het schild de waarde; onderaan het jaartal.

L'UNION FAIT LA FORCE

LA#BFM-86 – L. WIENER

1866: 4 [4,53|4,58|4,66|4,68] – 1867: 9 [4,53|

4,55|4,57|4,62|4,63|4,66|4,67|4,67|4,71] – 1869:

5 [4,43|4,58|4,69|4,69|4,74] – 1867: 1 [4,51] –

1886: 1 [4,74] – 1887: 3 [4,81|4,89|4,98]

50 centiem, Ag 835‰ – 18 mm – 2,5 g

Vz Hoofd van de koning n.l.

LEOPOLD II ROI DES BELGES of
LEOPOLD II KONING DER BELGEN

Kz Gekroond schild met leeuw n.l. op gekruiste regalia en omhangen met de Leopoldsorde. Links en rechts van

het schild de waarde; onderaan het jaartal.

L'UNION FAIT LA FORCE of
EENDRACHT MAAKT MACHT

LA#BFM-66 (FR) en 67 (NL) – L. WIENER

FR 1866: 1 [2,28] – 1877: 2 [2,31|2,35]

NL 1886: 3 [2,30|2,32|2,37] – 1877: 2 [2,11|2,29]

Vijftigste verjaardag van de Belgische onafhankelijkheid (1880)

1 frank, Ag 835‰ – 23 mm – 5 g

Vz Hoofd van Leopold I en Leopold II n.r.
LEOPOLD I ★ LEOPOLD II

Kz Gekroond schild met leeuw n.l. op gekruiste regalia en omhangen met de Leopoldsorde.

ROYAUME DE BELGIQUE, onderaan
1830 1880

LA#BFM-87 – L. WIENER

1880: 2 [4,69|4,71]

50 centiemen, Ag 835‰ – 18 mm – 2,5 g

Vz Hoofd van de koning n.l.
LEOPOLD II ROI DES BELGES of
LEOPOLD II KONING DER BELGEN

Kz Gezeten leeuw n.r. steunend op de Grondwetstafel; links het jaartal en onderaan de waarde.

L'UNION FAIT LA FORCE of
EENDRACHT MAAKT MACHT

LA#BFM-68 (FR) en 69 (NL) – TH. VINÇOTTE

FR 1901: 6 [2,32|2,37|2,41|2,42|2,43|2,45]

NL 1901: 3 [2,43|2,43|2,47]

2 frank, Ag 835‰ – 27 mm – 10 g

Vz Hoofd van de koning met lange baard n.l.

LEOPOLD II ROI DES BELGES of
LEOPOLD II KONING DER BELGEN

Kz Waarde en jaartal in een krans van klimopbladeren.

LA#BFM-115 (FR) en 116 (NL) – TH. VINÇOTTE

FR 1904: 1 [9,86] – 1909: 8 [9,92|9,93|9,94|9,95|9,97|9,98|9,99|10,01]

NL 1909: 3 [9,89|9,92|9,95]

1 frank, Ag 835‰ – 23 mm – 5 g

Vz Hoofd van de koning met lange baard n.l.

LEOPOLD II ROI DES BELGES of
LEOPOLD II KONING DER BELGEN

Kz Waarde en jaartal in een krans van klimopbladeren.

LA#BFM-89 (FR) en 90 (NL) – TH. VINÇOTTE

FR 1904: 1 [4,92] – 1909: 4 [4,92|4,93|4,93|4,97]

NL 1904: 1 [4,92] – 1909: 4 [4,94|4,95|4,96|4,98]

50 centiem, Ag 835‰ – 18 mm – 2,5 g

LEOPOLD II ROI DES BELGES of
LEOPOLD II KONING DER BELGEN

Kz Waarde en jaartal in een krans van klimopbladeren.

LA#BFM-70 (FR) en 71 (NL) – TH. VINÇOTTE

FR 1907: 1 [2,44] – 1909: 4 [2,45|2,48|2,50|2,50]

NL 1909: 4 [2,45|2,48|2,50|2,50]

ALBERT I (1909-1934)

2 Frank, Ag 835‰ – 27 mm – 10 g

Vz Hoofd van de koning n.l.
·ALBERT·ROI··DES·BELGES· of
·ALBERT·KONING··DER·BELGEN·

Kz Waarde en jaartal in een laurierkrans.
·L'UNION·FAIT·LA·FORCE· of
·EENDRACHT·MAAKT·MACHT·

LA#BFM-117 (FR) en 118 (NL) – G. DEVREESE

FR 1910: 1 [9,98] – 1911: 2 [9,96|9,96]

NL 1911: 3 [9,91|9,95|9,96]

1 Frank, Ag 835‰ – 23 mm – 5 g

Vz Hoofd van de koning n.l.
·ALBERT·ROI··DES·BELGES· of
·ALBERT·KONING··DER·BELGEN·

Kz Waarde en jaartal in een laurierkrans.

·L'UNION·FAIT·LA·FORCE·of
·EENDRACHT·MAAKT·MACHT·

LA#BFM-91 (FR) en 92 (NL) – G. DEVREESE

FR 1910: 2 [4,95|4,96] – **1911:** 6 [4,92|4,98|4,98|4,99|4,99|5,02] – **1912:** 15 [4,93|4,94|4,95|4,96|4,96|4,96|4,97|4,98|4,98|4,99|4,99|4,99|5,00|5,01|5,01] – **1913:** 11 [4,94|4,96|4,97|4,98|5,00|5,01|5,01|5,01|5,02|5,03|5,03] – **1914:** 1 [5,00]

NL 1910: 4 [4,97|4,98|4,98|4,99] – **1911:** 4 [4,97|4,99|5,00|5,00] – **1912:** 16 [4,94|4,95|4,96|4,97|4,97|4,98|4,98|4,99|5,00|5,00|5,00|5,00|5,00|5,00|5,01|5,01] – **1913:** 4 [4,99|5,01|5,01|5,03] – **1914:** 2 [4,97|5,06]

50 centiem, Ag 835‰ – 18 mm – 2,5 g

Vz Hoofd van de koning n.l.
·ALBERT·ROI··DES·BELGES·of
·ALBERT·KONING··DER·BELGEN·

Kz Waarde en jaartal in een laurierkrans.
·L'UNION·FAIT·LA·FORCE·of
·EENDRACHT·MAAKT·MACHT·

LA#BFM-72 (FR) en 73 (NL) – G. DEVREESE

FR 1910: 2 [2,40|2,50] – **1911:** 3 [2,42|2,46|2,50] – **1912:** 53 [2,42|2,43|2,43|2,43|2,45|2,45|2,45|2,46|2,46|2,47|2,47|2,47|2,48|2,48|2,48|2,49|2,49|2,49|2,49|2,49|2,50|2,50|2,50|2,50|2,50|2,50|2,50|2,50|2,51|2,51|2,51|2,51|2,51|2,51|2,51|2,51|2,51|2,51|2,51|2,51|2,52|2,52|2,52|2,52|2,53|2,53|2,53|2,53|2,54|2,54|2,55|2,56|2,56]

NL 1910: 2 [2,48|2,50] – **1911:** 7 [2,43|2,47|2,48|2,48|2,49|2,50|2,54]

FRANKRIJK – CHARLES X (1824-1830)

5 francs, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ⁴

Vz Buste van de koning n.l.
CHARLES X ROI DE FRANCE.

Kz Gekroond wapenschild met waarde-aanduiding tussen twee laurier-takken. Onderaan het jaartal en het muntatelier.

☐ † DOMINE SALVUM FAC REGEM

Le Franc F.311 – A.F. MICHAUT

1828W Rijsel: 1 [25,12]

LOUIS PHILIPPE I (1830-1848)

5 francs, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ⁵

Vz Hoofd van de koning n.r.
LOUIS PHILIPPE I ROI DES FRANÇAIS

Kz Waarde, jaartal en muntteken tussen een laurier- en een olijftak.

☐ *** DIEU PROTEGE LA FRANCE

Le Franc F.315 – N.P. TIOLIER

1830A Parijs: 1 [24,32] – 1831A Parijs: 1 [24,62] – 1831A La Rochelle: 1 [24,70] – 1831M Toulouse: 1 [24,50] 1831M Marseille: 1 [24,62]

5 francs, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ⁶

Vz Gelauwerd hoofd van de koning n.r.
LOUIS PHILIPPE I ROI DES FRANÇAIS

Kz Waarde, jaartal en muntteken tussen een laurier- en een olijftak.

☐ *** DIEU PROTEGE LA FRANCE

Le Franc F.324/325 – J.F. DOMARD

1831A Parijs: 1 [24,54] – 1832A Parijs: 1 [24,52] – 1832W Rijsel: 2 [24,29|25,08] – 1833T Nantes: 1 [24,34] – 1833D Lyon: 1 [24,36] – 1833W Rijsel: 1 [24,88] – 1834D Lyon: 1 [24,65] – 1836W Rijsel: 1 [24,41] – 1837A Parijs: 1 [24,43] – 1839B Rouen: 2 [24,28|24,62] – 1841W Rijsel: 1 [24,61] – 1842B Rouen: 1 [24,47] – 1844K Bordeaux: 1 [24,64] – 1844W Rijsel: 1 [24,71] – 1845B Straatsburg: 1 [24,71] – 1845W Rijsel: 1 [24,71] – 1846A Parijs: 1 [24,91]

DEUXIÈME RÉPUBLIQUE (1848-1852)

5 francs Hercules, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ⁷

Vz Hercules tussen het zinnebeeld van de Vrijheid en de Gelijkheid.
LIBERTÉ ÉGALITÉ FRATERNITÉ

Kz Waarde en jaartal tussen een laurier- en een eikentak. Onderaan het muntteken.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

☐ *** DIEU PROTEGE LA FRANCE

Le Franc F.326 – A. DUPRÉ

1849A Parijs: 1 [24,24]

5 francs Ceres, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ⁸

Vz Hoofd van Ceres n.l.
REPUBLIQUE ★ FRANÇAISE.

Kz Waarde en jaartal tussen twee laurier- en twee eikentakken. Onderaan het

muntteken.

LIBERTE • EGALITE • FRATERNITE •

☐ ***** DIEU PROTEGE LA FRANCE**

Le Franc F.327 – E.A. OUDINÉ

1849A Parijs: 2 [24,61|24,96] – **1850A** Parijs: 1 [24,58] – **1851A** Parijs: 1 [24,74]

5 francs type Barre, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ⁹

Vz Hoofd van de prins-president n.l.
LOUIS-NAPOLEON BONAPARTE

Kz Waarde en jaartal tussen twee laurier- en twee eikentakken. Onderaan het muntteken.
REPUBLIQUE FRANÇAISE

☐ ***** DIEU PROTEGE LA FRANCE**

Le Franc F.329 – J.J. BARRE

1852A Parijs: 3 [24,54|24,68 (met horizontale krassen door de hals)|24,92]

TWEEDE KEIZERRIJK

NAPOLÉON III (1852-1870)

5 francs gelauwerd, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ¹⁰

Vz Gelauwerd hoofd van de keizer n.l.
NAPOLEON III EMPEREUR

Kz Gekroond keizerlijk wapen, met links en rechts de waarde. Onderaan het jaartal.
EMPIRE FRANÇAIS

☐ ***** DIEU PROTEGE LA FRANCE**

Le Franc F.331 – J.J. BARRE

1868A Parijs: 1 [24,73] – **1870A** Parijs: 3 [24,78|24,88|25,02]

2 francs gelauwerd, Ag 835‰ – 27 mm – 10 g

Vz Gelauwerd hoofd van de keizer n.l.
NAPOLEON III EMPEREUR

Kz Gekroond keizerlijk wapen, met links en rechts de waarde. Onderaan het jaartal.
EMPIRE FRANÇAIS

▣▣▣▣

Le Franc F.263 – J.J. BARRE

1866B Straatsburg: 1 [8,31] – **1868A** Parijs: 1 [9,51] – **1869A** Parijs: 1 [9,62] – **1872A** Parijs: 1 [9,44]

1 franc gelauwerd, Ag 835‰ – 23 mm – 5 g

Vz Gelauwerd hoofd van de keizer n.l.
NAPOLEON III EMPEREUR

Kz Gekroond keizerlijk wapen, met links en rechts de waarde. Onderaan het jaartal.
EMPIRE FRANÇAIS

▣▣▣▣

Le Franc F.215 – J.J. BARRE

1867K Bordeaux: 1 [4,63] – **1868A** Parijs: 1 [4,67] – **1870B** Straatsburg: 1 [4,72]

50 centimes gelauwerd, Ag 835‰ – 18 mm – 2,5 g

Vz Gelauwerd hoofd van de keizer n.l.
NAPOLEON III EMPEREUR

Kz Keizerskroon boven de waarde en het jaartal.
EMPIRE FRANÇAIS

▣▣▣▣

Le Franc F.188 – J.J. BARRE

1864 muntplaats?: 1 [1,65] – ? muntplaats?: 1 [1,43]

GOVERNEMENT DE DÉFENSE NATIONALE (1870-1871)

5 francs Ceres, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g

Vz Hoofd van Ceres n.l.
REPUBLIQUE * FRANÇAISE.

Kz Waarde en jaartal tussen twee laurier- en twee eikentakken. Onderaan het muntteken.
LIBERTE • EGALITE • FRATERNITE •

☐ ***** DIEU PROTEGE LA FRANCE**

Le Franc F.333 – E.A. OUDINÉ

1870A Parijs: 1 [24,75] – **1871A** Parijs: 1 [24,69]

1 franc Ceres, Ag 835‰ – 23 mm – 5 g

Vz Hoofd van Ceres n.l.
REPUBLIQUE * FRANÇAISE.

Kz Waarde en jaartal tussen twee laurier- en twee eikentakken. Onderaan het muntteken.
LIBERTE • EGALITE • FRATERNITE •

▣▣▣▣

Le Franc F.216 – E.A. OUDINÉ

1871A Parijs: 3 [4,71|4,75|4,78]

5 francs Hercules, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g

Vz Hercules tussen het zinnebeeld van de Vrijheid en de Gelijkheid.
LIBERTÉ ÉGALITÉ FRATERNITÉ

Kz Waarde en jaartal tussen een laurier en een eikentak. Onderaan het muntteken.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

 ***** DIEU PROTEGE LA FRANCE**

Le Franc F.334 – A. DUPRÉ

1870A Parijs: 1 [24,94] – **1871A** Parijs: 2 [24,75|24,85]

TROISIÈME RÉPUBLIQUE (1871-1940)

5 francs Hercules, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g

Vz Hercules tussen het zinnebeeld van Vrijheid en Gelijkheid.
LIBERTÉ ÉGALITÉ FRATERNITÉ

Kz Waarde en jaartal tussen een laurier en een eikentak. Onderaan het muntteken.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

 ***** DIEU PROTEGE LA FRANCE**

Le Franc F.334 – A. DUPRÉ

1873A Parijs: 10 [24,75|24,88|24,93|24,95|24,95|24,98|24,99|25,07|25,08] – **1874A** Parijs: 6 [24,87|24,88|24,89|24,96|24,97|25,02] – **1874K** Bordeaux: 2 [24,81|24,91] – **1875A** Parijs: 10 [24,93|24,94|24,95|24,95|24,95|24,96|24,96|24,98|25,05|25,08] – **1876A** Parijs: 2 [25,02|25,04] – **1876K** Bordeaux: 1 [24,78]

2 francs Ceres, Ag 835‰ – 27 mm – 10 g

Vz Hoofd van Ceres n.l.
REPUBLIQUE * FRANÇAISE.

Kz Waarde en jaartal tussen twee laurier en twee eikentakken. Onderaan het muntteken.

LIBERTE · EGALITE · FRATERNITE ·

Le Franc F.265 – E.A. OUDINÉ

1872A Parijs: 1 [9,52]

1 franc Ceres, Ag 835‰ – 23 mm – 5 g

Vz Hoofd van Ceres n.l.
REPUBLIQUE * FRANÇAISE.

Kz Waarde en jaartal tussen twee laurier en twee eikentakken. Onderaan het muntteken.

LIBERTE · EGALITE · FRATERNITE ·

Le Franc F.216 – E.A. OUDINÉ

1872A Parijs: 5 [4,66|4,70|4,74|4,77|4,85] –

1872K Bordeaux: 2 [4,68|4,71] – **1895A**

Parijs: 1 [4,96]

50 centimes Ceres, Ag 835‰ – 18 mm – 2,50 g

Vz Hoofd van Ceres n.l.
REPUBLIQUE * FRANÇAISE.

Kz Waarde en jaartal tussen twee laurier en twee eikentakken. Onderaan het muntteken.

LIBERTE · EGALITE · FRATERNITE ·

Le Franc F.189 – E.A. OUDINÉ

1888A Parijs: 1 [2,37] – **1895A** Parijs: 2 [2,36|2,37]

2 francs Semeuse, Ag 835‰ – 27 mm – 10 g

Vz Voorstelling van de Republiek als zaaister n.l.
REPUBLIQUE FRANÇAISE

Kz Waarde boven een olijftak. Onderaan het jaartal.

LIBERTE · EGALITE · FRATERNITE ·

Le Franc F.266 – L.O. ROTY

1898: 6 [9,43|9,75|9,88|9,88|9,91|9,91] – **1899**:

2 [9,82|9,90] – **1901**: 1 [9,96] – **1904**: 2

[9,91|9,96] – **1908**: 2 [9,94|9,96] – **1910**: 1

[10,02] – **1915**: 1 [9,97] – 1916 1 [10,02] –

1917: 3 [9,97|9,99|10,00]

1 franc Semeuse, Ag 835‰ – 23 mm – 5 g

Vz Voorstelling van de Republiek als zaaister n.l.
REPUBLIQUE FRANÇAISE

Kz Waarde boven een olijftak. Onderaan het jaartal.

LIBERTE · EGALITE · FRATERNITE ·

Le Franc F.217 – L.O. ROTY

1898: 4 [4,86|4,89|4,90|4,91] – **1899:** 3 [4,40|4,85|4,89] – **1902:** 1 [4,92] – **1904:** 1 [4,89] – **1905:** 1 [4,89] – **1907:** 1 [4,95] – **1909:** 6 [4,91|4,97|4,97|4,98|4,99|5,01] – **1910:** 2 [4,97|4,98] – **1911:** 2 [4,97|4,99] – **1912:** 2 [4,97|5,02] – **1913:** 1 [4,99] – **1914:** 1 [5,01] – **1915:** 1 [4,96] – **1917:** 2 [4,99|5,00]

50 centimes Semeuse, Ag 835‰ – 18 mm – 2,5 g

Vz Voorstelling van de Republiek als zaaister n.l.
REPUBLIQUE FRANÇAISE

Kz Waarde boven een olijftak. Onderaan het jaartal.

LIBERTE · EGALITE · FRATERNITE ·

Le Franc F.190 – L.O. ROTY

1898: 3 [2,39|2,41|2,45] – **1900:** 2 [2,37|2,41] – **1901:** 1 [2,40] – **1907:** 1 [2,46] – **1908:** 1 [2,48] – **1909:** 1 [2,48] – **1910:** 2 [2,44|2,44] – **1914:** 2 [2,48|2,49] – **1917:** 1 [2,49] – **1918:** 2 [2,49|2,51] – **1919:** 2 [2,49|2,51]

Niet verder te identificeren

50 centimes Ceres: 2 [1,46|1,53]

PIÈMONT-SARDINIË – ITALIË

CAROLUS-FELIX (1821-1831)

5 lire, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ¹¹

Vz Hoofd van de koning n.r. boven jaartal.
CAR·FELIX D·G·REX SAR·CYP·ET HIER·

Kz Gekroond wapenschild omhangen met de Orde van de Annunciatie tussen twee eikentakken. Onderaan de waarde en het muntteken.

DVX SAB·GENVAE ET MONTISF·
PRINC·PED·&· / L·5·

☐ FERT FERT FERT

KM p. 1187, nr. 105.2 – G. FERRARIS

1828 ⚡ Genua: 1 [24,63] – **1830** ⚡ Genua: 1 [24,85]

CAROLUS-ALBERTUS (1831-1849)

5 lire, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ¹²

Vz Hoofd van de koning n.r. boven jaartal.
CAR·ALBERTVS D·G·REX SARD·CYP·
ET HIER·

Kz Gekroond wapenschild omhangen met de Orde van de Annunciatie tussen twee lauriertakken. Onderaan de waarde en het muntteken.

DVX SAB·GENVAE ET MONTISF·
PRINC·PED·&· / L·5·

☐ FERT FERT FERT

KM 1187, nr. 113.3 – G. FERRARIS

1832 ♣ Turijn: 1 [24,85]

VITTORIO EMANUELE II (1861-1878)

5 lire, Ag 900‰ – 37 mm – 25 g ¹³

Vz Hoofd van de koning n.r. boven jaartal.

VITTORIO EMANUELE II

Kz Gekroond wapenschild van Savoie omhangen met de Orde van de Annunciatie tussen twee lauriertakken. Onderaan de waarde en het muntteken.

REGNO D'ITALIA / L.5

☐ FERT FERT FERT

KM p. 1198, nr. 8.2 (N), 8.3 (M) en 8.4 (R) – G. FERRARIS

1862N Napels: 1 [24,89] – **1869M** Milaan: 1 [24,97] – **1871M** Milaan: 4 [24,85|24,95|25,00|25,05] – **1872M** Milaan: 2 [24,79|24,86] – **1873M** Milaan: 1 [24,70] – **1874M** Milaan: 1 [24,86] – **1875M** Milaan: 1 [23,95] – **1876R** Rome: 2 [24,19|24,20] – **1877R** Rome: 2 [24,80|24,91]

ZWITSERLAND

½ frank, Ag 835‰ – 18 mm – 2,5 g

Vz Staande Helvetia in toga, met speer in de rechterhand en leunend op een schild. Krans met 22 sterren die de kantons vertegenwoordigen.
In de afsnede: HELVETIA

Kz Waarde en jaartal in een eiken- en bloemenkrans. Onderaan het muntteken.

KM p. 1774, nr. 23 – A. BOVY

1903B Bern: 1 [2,43]

ONBEPAALD

Volledig afgesletten, Ag 835‰ – 18 mm:
1 [1,98]

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

